

PRAVILA ANTWERPEN-ROTTERDAM O ZAJEDNIČKOJ
AVARIJI U PRAVU UNUTRAŠNJE PLOVIDBE

Nastavljajući prikaz pravnih regulativa međunarodnog karaktera prava unutrašnje plovidbe, željeli bismo ukazati i na institut zajedničke avarije u pravu unutrašnje plovidbe.¹⁾

Institut zajedničke avarije prisutan je u pravu kako dunavskog tako i rajnskog plovidbenog područja.

Tako institut zajedničke avarije reguliraju Opći uvjeti prijevoza dunavskih brodarstava kao dio tzv. Bratislavskih sporazuma iz 1965. kojima su pristupila sva brodarstva na Dunavu.

U vrlo opsežnom članu 58. opći uvjeti govore o pojmu odnosno definiciji zajedničke avarije, dužnosti doprinosa, dužnosti predaje svih potrebnih dokumenata, sastavljanju diobne osnove, a u pogledu ostalih odredaba, prvenstveno postupovnih, upućuju na propise zemlje brodarstva.

Za rajnsko plovidbeno područje institut zajedničke avarije reguliraju: Njemački zakon o unutrašnjoj plovidbi (Binnenschiffahrtsgesetz), član 78-91; Opći uvjeti prijevoza rajnskih brodarstava, član 24, te priložena Rajnska pravila Antwerpen-Rotterdam iz 1956. godine.

U našoj zemlji institut zajedničke avarije nije bio do sada reguliran zakonodavnim normama. Međutim taj institut je već "ušao" u naše pravo unutrašnje plovidbe i to na taj način što su ga počeli primjenjivati sami subjekti privrednopравnih odnosa inkorporirajući ga u svoje ugovorno pravo.

1) Časopis UPPPK objavio je slijedeće pravne regulative prava unutrašnje plovidbe: Nacrt konvencije o ugovoru o prijevozu u unutrašnjoj plovidbi, br.38/68; Opći prijevozni uvjeti za zajednički saobraćaj Dunav-more, br.43 i 44/69; Ukrcajni i prijevozni uvjeti rajnskih brodarstava, br.58 i 59/73; te niz **sudskih** odluka o sporovima iz pravnih odnosa u unutrašnjoj plovidbi.

Ovdje prvenstveno mislimo na prihvaćanje Općih uvjeta prijevoza dunavskih brodarstava kao dio tzv. Bratislavskih sporazuma kojima su pristupili jugoslavenski brodari koji vrše međunarodni prijevoz tereta na Dunavu.

Medjutim, tome treba dodati i naše osiguratelje koji su prihvatili institut zajedničke avarije kao jedan od rizika (opasnosti) koji osiguratelji pokrivaju u politici za osiguranje brodova unutrašnje plovidbe.²⁾

Tek u najnovije vrijeme institut zajedničke avarije postaje predmetom zakonodavnog reguliranja i u pravu unutrašnje plovidbe. Tako Nacrt zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi (član 812-852) jedinstveno regulira institut zajedničke avarije za obje plovidbe tj. pomorsku i unutrašnju, s tim da u članu 812, stav 2. određuje da će se njegove odredbe primijeniti i na unutrašnju plovidbu ako je tako među strankama izričito ugovoreno.

S obzirom na povezivanje Rajne i Dunava izgradnjom kanala Rajna-Majna-Dunav, te sve većom unifikacijom prava unutrašnje plovidbe u Evropi, interesantno je vidjeti "što bi se to moglo primijeniti" u odnosu na institut zajedničke avarije u pravu unutrašnje plovidbe, ako prema navedenom Nacrtu "među strankama nije izričito ugovorena njegova primjena".

Na kraju samo nekoliko osnovnih napomena o Rajnskim pravilima Antwerpen-Rotterdam 1965. Pravila se sastoje iz tri dijela, te su po svojoj unutrašnjoj strukturi i sadržaju radjena po uzoru na York-Antverpenska pravila 1950. Ti dijelovi su: 1) temeljne odredbe koje određuju bitne uvjete i karakteristike zajedničke avarije (pravila I-V); 2) opća pravila koja govore o naknadama u pojedinim slučajevima zajedničke avarije, utvrdjivanju vrijednosti doprinosa i šteta, te sastavljanju diobne osnove (pravila VI-XVIII); 3) posebna pravila koja govore o pojedinim slučajevima zajedničke avarije kao što su: namjerno nasukanje, podizanje potonulog broda, pružanje pomoći radi odsukanja, prekrcaj na teglenice, luka pribježišta i zimovanje (pravila XVIII-XXIV).

Z.A.

2) Član 1, točka 1. pod h) Općih uvjeta za osiguranje plovniha objekata na unutrašnjim vodama (T-30) 1.1.1968, osiguratelja Croatia, Zagreb.